

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
**Національний університет водного господарства
та природокористування**

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

05-08-56

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни
«Регіональна економіка»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійними програмами «Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність», «Економіка підприємства», «Економіка
туристичного, готельного та ресторанного бізнесу»
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
денної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою з якості
ННІЕМ.
Протокол № 01 від 10.10.2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки до виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Регіональна економіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Економіка підприємства», «Економіка туристичного, готельного та ресторанного бізнесу» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної форми навчання [Електронне видання] / Коротун С. І., Яковишина М. С. – Рівне : НУВГП, 2019. – 45 с.

Укладачі: Коротун С. І. – к.геогр.н., доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи;
Яковишина М. С. – старший викладач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Відповідальний за випуск: Коротун С. І. – к.геогр.н., доцент, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи.

Керівник групи забезпечення спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Кузнєцова Т. В.

Зміст

Вступ.....	2
Практична робота № 1.....	4
Практична робота № 2.....	5
Практична робота № 3.....	11
Практична робота № 4.....	15
Практична робота № 5.....	22
Практична робота № 6.....	23
Практична робота № 7.....	27
Практична робота № 8.....	28
Практична робота № 9.....	29
Практична робота № 10.....	30
Практична робота № 11.....	30
Список літературних джерел	31
Додатки	34

ВСТУП

Основною метою вивчення навчальної дисципліни "Регіональна економіка" є надання студентам теоретичних знань та набуття ними практичних навичок щодо територіальної організації продуктивних сил України, аналізу стану і визначення головних напрямків регіонального розвитку економіки в умовах ринкових відносин, вирішення проблем управління регіональним соціально-економічним розвитком та питання самоврядування.

Предметом вивчення дисципліни є економіка регіону, її галузева і територіальна структура. Методика вивчення дисципліни передбачає врахування взаємозв'язків основних тем курсу з категоріями та економіки та менеджменту, економічної та соціальної географії, розміщення продуктивних сил тощо. Дисципліна є органічною складовою фундаментальної підготовки економістів широкого профілю.

Засвоєння дисципліни за допомогою методичних вказівок дасть можливість студентам поглибити теоретичні знання і практичні навички з регіональної економіки і повноцінно використовувати їх у майбутній професійній роботі.

Географічне положення та адміністративний поділ України

Мета: з'ясувати особливості географічного положення та розміщення регіонів України.

Завдання: вивчити основні географічні показники і розміщення регіонів України.

Навчальні завдання

1. Географічне положення України.
 2. Граф регіонів України.
 3. Площі регіонів України.
- Література: [1, 3, 4, 10, 11, 15, 16, 18, 19, 29]

1. Виписати та визначити координати крайніх точок України, центру України, площу України і протяжність кордонів із сусідніми державами.

2. Граф регіонів України студенти виконують на окремому листі. Назви регіонів позначають скорочено.

Назви регіонів: Автономна Республіка Крим - АРК; Вінницька - Вн; Волинська - Вл; Дніпропетровська - Дн; Донецька - До; Житомирська - Жт; Закарпатська - Зк; Запорізька - Зп; Івано-Франківська - ІФ; Київська - Кв; Кіровоградська - Кр; Луганська - Лг; Львівська - Ль; Миколаївська - Мк; Одеська - Од; Полтавська - Пл; Рівненська - Рв; Сумська - См; Тернопільська - Тр; Харківська - Ха; Херсонська - Хр; Хмельницька - Хм; Черкаська - Чк; Чернівецька - Чв; Чернігівська - Чг. Регіони і

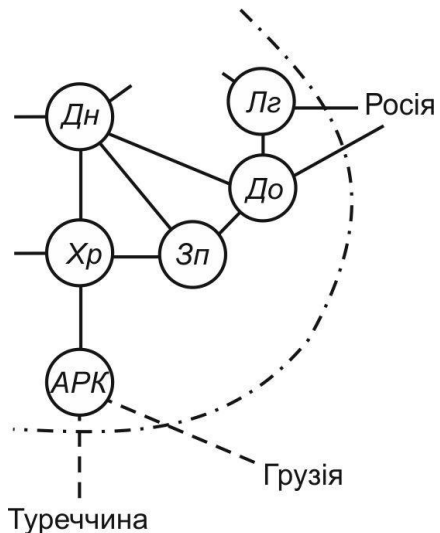

Рисунок 1 – Фрагмент графа України

країни сусіди (першого порядку) з'єднуються між собою суцільними лініями, а країни, з якими існує морський кордон штриховою (рис.1).

3. Використовуючи Додаток А, побудувати за масштабом стовпчасті діаграми площ регіонів України від найбільшої до найменшої.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 2

Теоретичні аспекти розміщення продуктивних сил України. Районування України

Мета: поглибити знання і розуміння класичних та сучасних концепцій та теорій розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.

Завдання: вивчити види районування України та критерії проведення районування території.

Навчальні завдання

1. Концепції та теорії розміщення продуктивних сил і регіонального розвитку.

2. Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Принципи економічного районування.

3. Характеристики економічних районів.

4. На контурній карті зобразити економічні райони за:

- а) Ф. Заставним;
- б) О. Шаблієм;
- в) В. Поповкіним;
- г) М. Пістуном;
- д) Є. Качаном;
- е) О. Величко, Л. Корецьким, І. Кугукало.

Література: [3, 6, 12, 13, 14, 18, 19, 29]

Задачі

Задача 2.1.

Необхідно визначити критичний радіус району вирощування овочів, ринкова ціна продажу яких становить 1,3 грн. за кг.

Очікуваний врожай 120 тонн. Сумарні витрати на вирощування овочів складають 85600 грн., а на доставку всієї продукції до ринку збуту необхідно 7000 грн. при відстані транспортування 2 км.

Обчислити, який дохід отримає фермер, якщо його господарство знаходиться на відстані 10 км і на відстані 40 км від ринку збуту продукції.

За формулою В. Лаундхарта, який запропонував математичну інтерпретацію теорії штандарту сільського господарства, можна визначити граничну зону сільськогосподарського виробництва:

$$Z = \frac{p - c}{t},$$

де Z – граничний радіус зони сільськогосподарського виробництва;

p – ринкова ціна продукції;

c – собівартість одиниці продукції;

t – транспортний тариф. (вартість перевезення одиниці продукції на одиницю відстані).

Формула для обчислення доходу фермера при відхиленні від граничного радіуса сільськогосподарської зони:

$$R = Q \cdot t \cdot (Z - Z_1)$$

де R – дохід фермера;

Q – обсяг сільськогосподарської продукції;

t – транспортний тариф;

Z – граничний радіус зони сільськогосподарського виробництва;

Z_1 – фактичний радіус зони сільськогосподарського виробництва.

Розв'язання:

$$c = 85600/120 = 713,3 \text{ (грн./тону)} = 0,71 \text{ грн./кг}$$

$$t = 7000/2 \cdot 120 = 29,2 \text{ (грн./тоно-км)} = 0,029 \text{ грн./кг-км}$$

$$Z = (1,3 - 0,71)/0,029 = 20,3 \text{ км}$$

$$R_{10} = 120000 \cdot 0,029 \cdot (20,3 - 10) = 35844 \text{ грн.}$$

$$R_{40} = 120000 \cdot 0,029 \cdot (20,3 - 40) = -68556 \text{ грн.}$$

Задача 2.2.

Визначити, за якою мінімальною ціною повинен продавати підприємець помідори, якщо загальний врожай становить 10 тон. Підприємцю необхідно погасити кредит у розмірі 5000 грн., який він взяв на місяць під 12% річних і забезпечити дохід 2000 грн. Фермер знаходиться на відстані 12 км від ринку збуту овочів. Транспортний

тариф 40 грн. за 1 тонно-км. Витрати на вирощування помідорів становлять 0,7 грн. на 1 кг.

Формула І. Тюнена для визначення земельної ренти (доходу) від сільськогосподарської діяльності.

$$R = Q \cdot (p - c) - Q \cdot t \cdot L$$

Q – обсяг виробництва продукції;

p – ціна;

c – собівартість;

t – транспортний тариф;

L – відстань від ринку збуту.

Розв'язання:

Визначимо дохід, необхідний для підприємця з урахуванням погашення кредиту:

$$2000 + 5000 + 5000 \cdot 0,01 = 7050 \text{ грн.}$$

Із формули І. Тюнена визначимо ціну(p)

$$7050 = 10000(p - 0,7) - 10000 \cdot 0,04 \cdot 12$$

$$p = 1,26 \text{ грн.}$$

Задача 2.3.

Обчислити, на яку відстань від міста Сарни доцільно перевозити хлібобулочні вироби у напрямку до міста Костопіль, якщо собівартість виробництва продукції у Сарнах становить 1285 ум. гр. од., а у Костополі – 1295 ум. гр. од. Відстань між містами 60,4 км. Витрати на перевезення одиниці продукції на 1 км – 10 ум. гр. од.

Межу раціонального радіусу перевезення визначаємо за формулою:

$$X = \frac{(C_2 + L \cdot T - C_1)}{2T},$$

де C_1 і C_2 – собівартість виробництва продукції відповідно в районі виробництва і в районі споживання,

T – собівартість перевезень продукції на 1 км.

L – відстань між пунктами виробництва і споживання цього виду продукції.

$$X = \frac{1295 + 60,4 \cdot 10 - 1285}{2 \cdot 10} = 30,7 \text{ км.}$$

Отже, у напрямку від Сарн до Костополя продукцію вигідно перевозити на відстань 30,7 км., а в напрямку від Костополя до Сарн – на 60,4-30,7=29,7 км.

Задача 2.4.

Розрахувати індекс робочих витрат за умови, що на виготовлення 10 тонн готової продукції витрачається праця 8 робітників протягом 15 днів. На скільки зміниться індекс робочих витрат, якщо над виготовленням такого ж обсягу продукції будуть працювати 9 робітників протягом 10 днів?

Індекс робочих витрат визначається:

$$I_{p.v.} = \frac{Z_n}{\sum P_n}$$

де Z_n – витрати праці;

P_n – обсяг готової продукції, яку вироблено за певний період.

$$I_{p.v.} = \frac{Z_n}{\sum P_n} = \frac{8 \cdot 15}{10} = 12 \text{ чол.} \cdot \text{дн/т};$$

$$I_{p.v.} = \frac{Z_n}{\sum P_n} = \frac{9 \cdot 10}{10} = 9 \text{ чол.} \cdot \text{дн/т};$$

$$(12-9)/12 \cdot 100\% = 25\%.$$

Задача 2.5.

На виробництво 10 тонн труб на заводі, який розміщено на узбережжі великої річки, потрібно 12 тон сталевих прокату, 3500 кВт електроенергії і 2,5 тони води. Визначити матеріальний індекс виробництва.

Матеріальний індекс виробництва визначається:

$$I_M = \frac{\sum P_{л.м.}}{P_n}$$

$P_{л.м.}$ – вага локалізованих матеріалів

P_n – вага готового продукту виробництва

Матеріальний індекс показує наскільки виробництво пов'язане з доставкою далеко розміщеної сировини:

$$I_M = \frac{12}{10} = 1,2 .$$

Задача 2.6.

За зміну (8 годин) один робітник виготовляв 35 деталей. Після покращення організації праці цей же робітник зміг виготовляти 40 деталей. Обчислити показники трудомісткості виробництва деталі (у людино-годинах на 1 шт.) до і після поліпшення умов праці та встановити величину зниження трудомісткості.

Розв'язання:

а) Визначення трудомісткості виготовлення деталей до впровадження заходів щодо поліпшення організації праці:

$$T_m = \frac{3П}{Q} = \frac{8}{35} = 0,23 \text{ н.} - \text{год.}$$

б) Визначення трудомісткості деталей після впровадження заходів щодо покращення організації праці:

$$T_m = \frac{3П}{Q} = \frac{8}{40} = 0,20 \text{ н.} - \text{год.}$$

в) Трудомісткість зменшиться на:

$$\frac{T_1 - T}{T} = \frac{0,2 - 0,23}{0,2} \cdot 100\% = 15\%.$$

Задача 2.7.

На виробництво 30 т труб на заводі, який розміщено на узбережжі великої річки, потрібно 39 тонн сталевого прокату, 9000 кВт електроенергії і 6 т води. Визначити рівень матеріаломісткості, енергоємності та водомісткості виробництва 1 т труб.

В проектних розробках РПС обґрунтовують економічними методами, використовуючи при цьому техніко-економічні розрахунки наступних показників:

- матеріаломісткість виробництва $M_m = \frac{З_m}{П_p}$;

- енергоємність виробництва $Є_m = \frac{З_ε}{П_p}$;

- водомісткість виробництва $B_m = \frac{З_в}{П_p}$,

де $З_m$ – витрати матеріалів на рік;

$П_p$ – річний обсяг випуску продукції;

Z_c – річні витрати енергоносіїв;

Z_v – річні витрати води.

$$M_M = 39/30 = 1,3 \text{ т/м};$$

$$C_M = 9000/30 = 300 \text{ кВт/м};$$

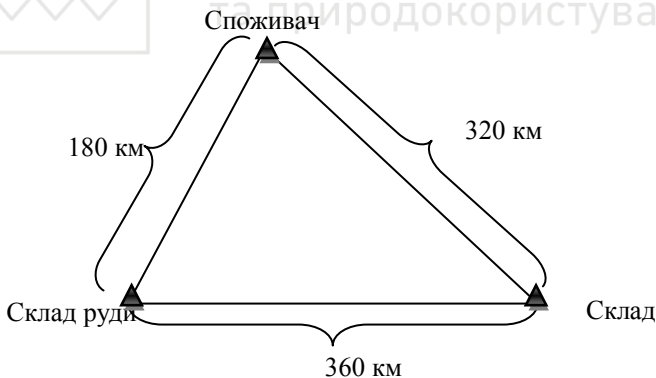
$$B_M = 6/30 = 0,2 \text{ м/м}.$$

Задача 2.8.

Фактична вага сировини, що поступила на виробництво на підприємстві А – 560 т з неї було виготовлено 175 шт деталей. Фактична сировина, що поступила у виробництво на підприємстві Б – 630 т з неї було виготовлено – 180 деталей. Порівняти показники матеріаломісткості виробництва деталей на підприємствах.

Задача 2.9.

Знайти координати розміщення металургійного заводу між складами руди і вугілля за критерієм мінімальних транспортних витрат. Для виробництва 1 тони чавуну необхідно 5 тонн руди і 3 тонни вугілля. Відстані між складами та пунктом споживання зазначено на рисунку. Транспортний тариф на перевезення однаковий в усіх напрямках.

Розв'язання:

Задача розв'язується за методом побудови штандортного трикутника, запропонованого А. Вебером.

Оскільки у нас є два джерела сировини і один пункт споживання продукції, то будемо і розраховуємо один транспортний трикутник. При більшій кількості джерел сировини і пунктів споживання

трикутників може бути більше. Точка штандорта повинна знаходитися у середині трикутника.

Знаходимо мінімізовані за обсягом транспортних перевезень точки на сторонах трикутників. Знаходимо точку на лінії "склад руди-склад вугілля":

- визначимо "штандортну вагу", тобто вагу необхідних перевезень в даному напрямку вантажів:

$$3+5=8 \text{ тонн};$$

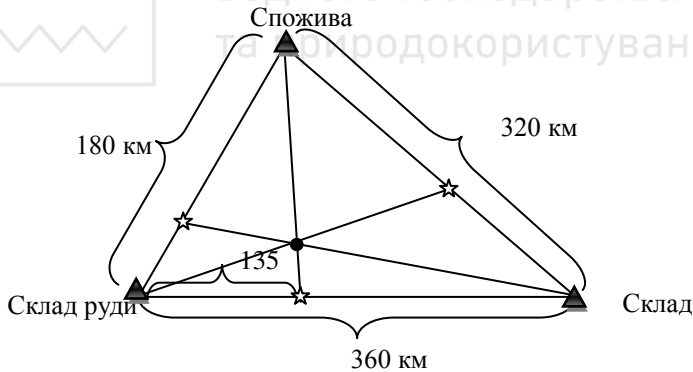
- визначимо "просторовий індекс штандарта", тобто відстань на яку умовно необхідно перевозити одиницю штандортної ваги вантажів:

$$360/8=45 \text{ км/т};$$

- визначимо, на якій відстані від складу руди у напрямку складу вугілля повинна знаходитися точка мінімізації транспортних перевезень:

$$3 \cdot 45 = 135 \text{ км.}$$

Аналогічно визначаємо точки на інших сторонах трикутника. Одержані точки наносимо на сторони трикутника і з'єднуємо із вершинами. В точці перетину відрізків і повинен знаходитися шуканий пункт.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 3

Природні умови і ресурси України

Мета: ознайомитись з природними ресурсами та їх розміщенням на території України.

Завдання: вивчити розміщення основних водойм, картографічно зобразити поширення водних ресурсів, розміщення родовищ корисних копалин.

Навчальні завдання

1. Розкрити зміст поняття "природно-ресурсний потенціал".
2. Дати коротку характеристику природно-ресурсного потенціалу України.
3. Води постійних водотоків і водойм (позначити на контурній карті основні річки України, великі озера та озерні групи, лимани і канали).
4. Основні родовища корисних копалин України.

Література: [3, 4, 6, 11, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 28, 29]

3. На контурній карті позначити кількісним фоном забезпеченість населення регіонів місцевими водними ресурсами в середній по водності рік. Зауважимо, що групи об'єктів, які позначаються кількісним фоном повинні мати або перехідні кольори від світлішого до темнішого (світло-жовтий, жовтий, оранжевий), або штрихуванням від менш щільного до більш щільного (рис. 2). Відповідно, фон групи з меншим показником повинний бути світліше за фон групи з меншим показником (*згадайте фізико-географічну карту*).

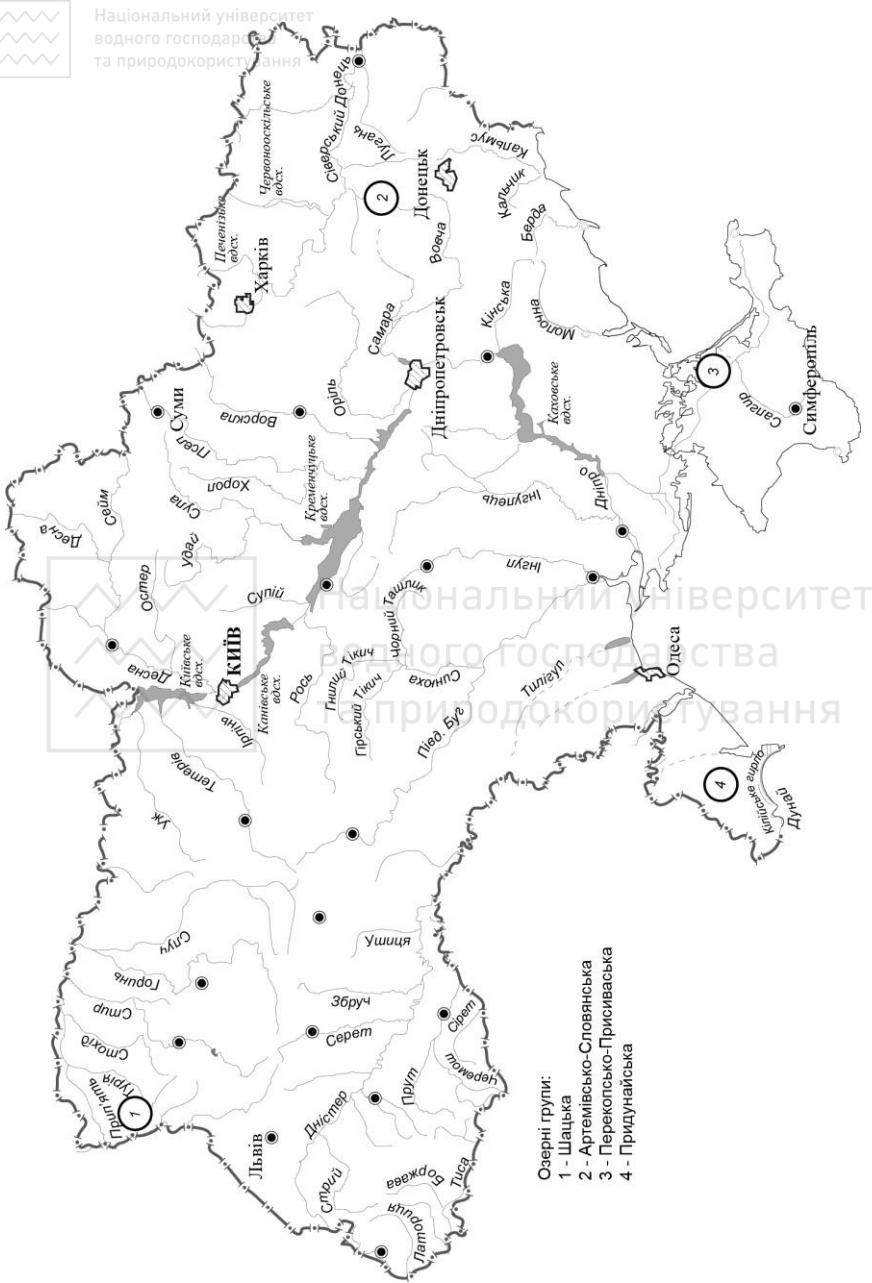

Рисунок 2 – Приклади наведення штрихування (від меншого значення групи до більшого)

4. Позначити на контурній карті основні річки України, озерні групи, великі озера, лимани, канали, які наведені в лекції, крім того необхідно позначити середні річки України (Десна, Тетерів, Тиса тощо). Підпис назв водних об'єктів наводиться за правилами картографії (див. Атлас України). У випадку відсутності можливості підписати певний водний об'єкт, його можна позначити арабською цифрою і винести в *Умовні знаки*.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

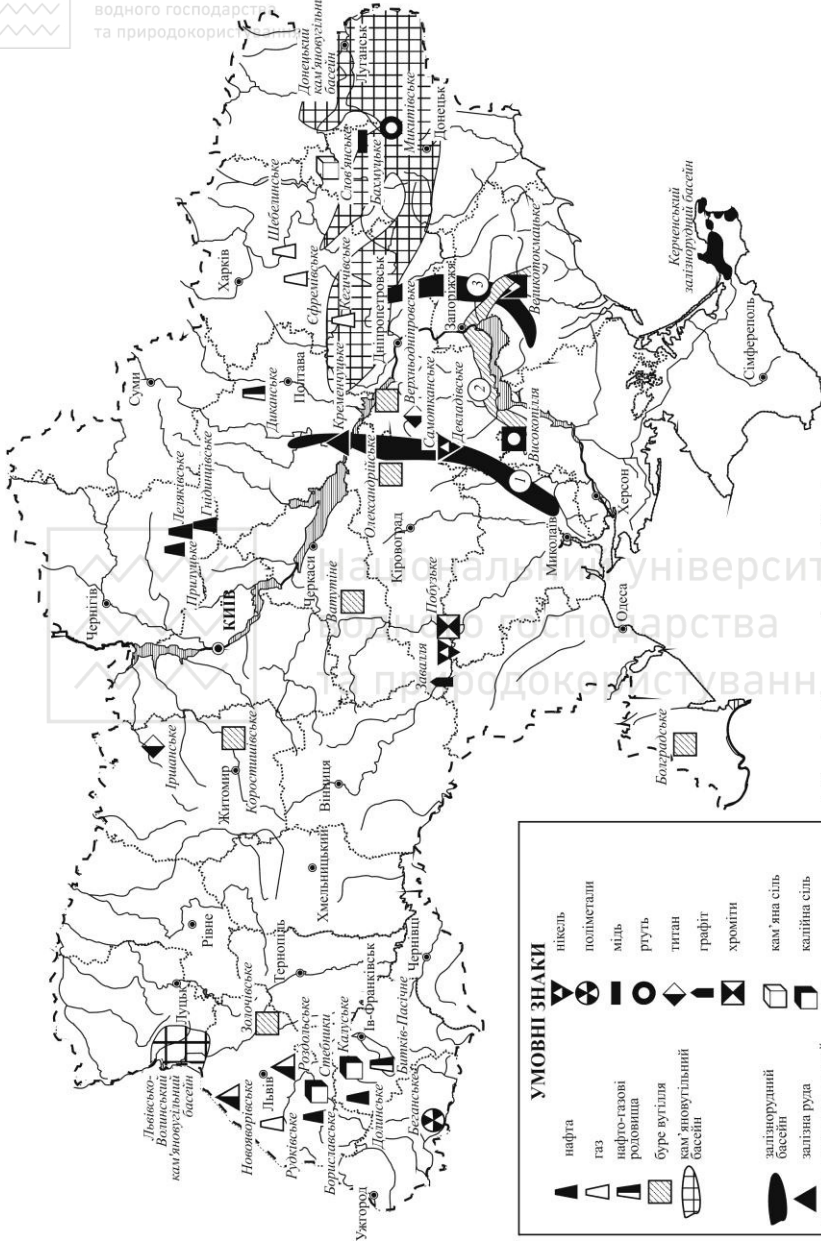

- Озерні групи:
1 - Шацька
2 - Артемівсько-Слов'янська
3 - Перекопсько-Присявська
4 - Придунайська

Рисунок 3 – Гідрографічна сітка України

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1 - Криворізько-Кременчуцький заливний басейн
2 - Ілустецько-Нікопольський марганцеворудний басейн
3 - Близько-Кам'янецький заливний басейн

УМОВНІ ЗНАКИ	
	нафта
	газ
	нафто-газові родовища
	буре вугілля
	кам'яновугільний басейн
	залізнорудний басейн
	залізна руда
	марганцеворудний басейн
	марганцеві руди
	нікель
	поліметали
	міль
	руть
	титан
	графіт
	хроміти
	кам'яна сіль
	калійна сіль
	боксити
	сірка

Рисунок 4 – Корисні копалини України

Задачи

Задача 3.1.

Є дані про собівартість основних фондів по 50 підприємствах, млн.грн.:

18,8	16,0	12,6	20,0	30,0	16,4	14,6	18,4	11,6	17,4
10,4	26,4	16,2	15,0	23,6	29,2	17,0	15,6	21,0	12,0
10,2	13,6	16,6	15,4	15,8	18,0	20,2	16,0	24,0	28,0
16,4	19,6	27,0	24,8	11,0	15,8	18,4	21,6	24,2	24,8
25,8	25,2	13,4	19,4	16,6	21,6	30,0	14,0	26,0	19,0

Побудувати ряд розподілу, виділивши 5 груп підприємств (із рівними інтервалами).

Розв'язання:

Визначимо розмах вибірки:

$$R = x_{max} - x_{min} = 30 - 10,2 = 19,8$$

Звідси величина інтервалу групування дорівнює

$$h = \frac{R}{L} = \frac{19,8}{5} = 3,96$$

де $L = 5$ – кількість груп.

Ряд розподілу наведений в таблиці:

№	$x_i - x_{i+1}$	n_i	$w_i = n_i/n$
1	10,2 – 14,16	9	0,18
2	14,16 – 18,12	16	0,32
3	18,12 – 22,08	11	0,22
4	22,08 – 26,04	8	0,16
5	26,04 – 30	6	0,12
	Всього	50	1

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 4

Населення і трудові ресурси України

Мета: ознайомитись з розподілом населення і трудових ресурсів на території України

Завдання: дати оцінку динаміки чисельності населення за 1913-2013 рр. Проаналізувати кількість, щільність населення і статевий склад населення за регіонами України.

Навчальні завдання

1. Розкрити зміст поняття "демографічна ситуація"
 2. Кількість наявного населення України (1913-2013 рр.): а) міське-сільське; б) чоловіки-жінки (за вибором викладача).
 3. На контурну карту України нанести:
 - кількість населення, у тому числі міське і сільське, по регіонах;
 - міста з населенням більше 500 тис. осіб;
 - щільність населення регіонів.
 4. Кількість населення, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності.
 5. Розкрити особливості використання працересурсного потенціалу в цілому по Україні і в розрізі окремих областей дати оцінку наявному в Україні безробіттю.
- Література: [1, 2, 3, 5, 7, 11, 12, 15, 18, 19, 24, 25, 29, 32]

2. Побудувати стовпчасті діаграми динаміки наявного населення з 1913 по 2013 рік. За вибором викладача будується варіант а) або б) (див. Додаток Б).

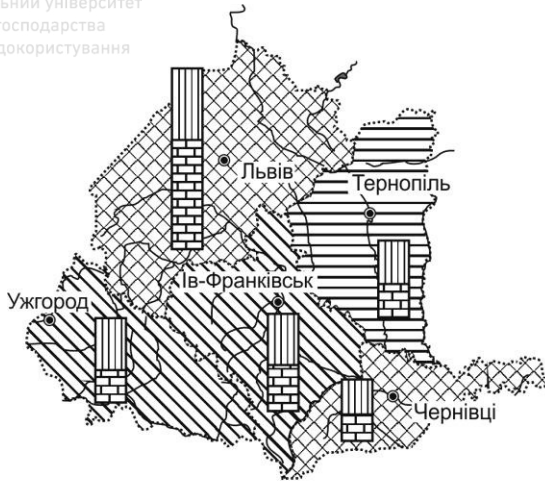
3. У першу чергу на контурній карті необхідно нанести кількість населення за регіонами України у вигляді стовпчастої діаграми, визначивши перед тим масштаб діаграми (розглянути коливання між найменшим і найбільшим значенням кількості населення). Побудовані стовпці необхідно поділити на сільське та міське населення, використовуючи наявні дані. За даними Додатку В необхідно позначити різними за діаметром і кольором пунсонами (*геометричний знак на карті, що визначає знаходження певного об'єкта, наприклад, населеного пункту*) міста з кількістю населення від 500 тис. осіб до 1 млн. осіб і більше 1 млн. осіб.

Назви вказаних міст необхідно підкреслити. Щільність населення наноситься у вигляді кількісного фону (див. практ. роб. № 3). Для цього необхідно розрахувати щільність населення за регіонами і визначити чотири, більш-менш рівномірних, групи областей за щільністю населення, для яких необхідно задати певний колір або штрихування. Фрагмент карти наведений на рис.5.

4. Кругова діаграма кількості населення, зайнятого в усіх сферах економічної діяльності. Дані беруться студентом із статистичного щорічника.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

УМОВНІ ЗНАКИ

В 1 мм - _____ тис.чол

Рисунок 5 – Фрагмент карти "Населення України"

Задачі

Задача 6.1.

Чисельність населення області на початок року складала 2412 тис.осіб. Протягом року народилося 67536 осіб, померло 19296 осіб. Сальдо міграції області 184,8 тис.осіб.

*Визначити: коефіцієнт народжуваності;
коефіцієнт смертності;
коефіцієнт природного приросту;
темп росту населення.*

Національний університет
Волинського господарства
та природокористування

Задача 6.2.

Визначити: коефіцієнт народжуваності, коефіцієнт смертності, коефіцієнт природного приросту населення області. Чисельність населення області на початок року складала 1220 тис. осіб. Протягом року народилося 5800 осіб, померло 3600 осіб. Прибуло 1800 осіб, вибуло на постійне проживання 1200 осіб.

Розв'язання:

Визначаємо чисельність населення на кінець року –
 $1220000+5800-3600+1800+1200=1222800$ осіб.

Середньорічна чисельність населення
 $(122000+1222800)/2=1221400$ осіб

Коеф. народжуваності:
 $(5800/1221400)*1000=4,75\%$

Коеф. смертності: $2,95\%$

Коеф. природного приросту $1,80\%$

Задача 6.3.

Визначити коефіцієнт смертності, якщо за рік народилося 526 осіб, природний приріст становив $5,1\%$, а середньорічна чисельність населення 46785 осіб.

Задача 6.4.

Визначити чисельність населення на кінець року, якщо на початок року вона становила 1551 тис. осіб. За рік народилося 12500 осіб, а смертність становила $8,7\%$ при абсолютній чисельності померлих 13221 особи.

Задача 6.5.

Визначте, на скільки змінилася чисельність населення за рік в результаті природного приросту, якщо середньорічна чисельність населення становила 958 тис. осіб, а природний приріст $-3,6\%$.

Задача № 6.6.

Визначте сальдо міграції за рік, якщо на початок року в регіоні проживало 1,8 млн осіб, а на кінець року 1,85 млн. осіб. Природний приріст становив за рік 30 тис. осіб.

Визначте величину природного приросту, якщо на початок року у регіоні проживало 2,8 млн. осіб, на кінець року – 2,9 млн. осіб, а сальдо міграції становило -40 тис. осіб.

Задача 6.8.

Знайдіть річне сальдо міграції, якщо на початок року у регіоні проживало 2,1 млн осіб, на кінець року 2,9 млн осіб, а природний приріст за рік становив 8%.

Задача 6.9.

Коефіцієнт природного приросту -4,8%, коефіцієнт смертності - - 1%. Питома вага жінок у віці 15-49 років у загальній чисельності населення 54%. Визначити коефіцієнт народжуваності та коефіцієнт фертильності.

Задача 6.10.

Знайдіть чисельність економічно активного населення країни, якщо чисельність зайнятого населення 19 млн. осіб, безробітні – 1500 тис. осіб, населення у працездатному віці – 25 млн. осіб. Обчисліть рівень безробіття.

Розв'язання:

Економічно активне населення: $19000+1500=20500$ тис. осіб.

Рівень безробіття: $1500/20500 \cdot 100=7,3\%$

Задача 6.11.

Загальна чисельність безробітних України у 2009 році за методологією МОП – 1 958,8 тис. осіб. Чисельність безробітних стосовно економічно активного населення – 8,8%. Чисельність офіційно зареєстрованих безробітних - -93,1 тис. осіб. Визначте чисельність зайнятих у економіці України. Охарактеризуйте структуру економічно активного населення.

Визначте, скільки безробітних припадає на 1000 зайнятих у економіці.

Визначте, на скільки процентних пунктів відрізняється рівень безробіття, визначений за методологією МОП і за даними державної служби зайнятості.

Задача 6.12.

За статистичними даними по регіону наведеними в таблиці необхідно обчислити наведені після таблиці показники.

Статистичні дані по регіону, тис.чол

Чисельність населення, $H_{поч}$	1230,0
Народилося, $K_{нар}$	3,7
Померло, $K_{пом}$	4,9
Трудові ресурси регіону на початок року, TR	861,0
- з них до 16 років і пенсіонери, $TR_{мп}$	172,2
Досягли робочого віку, $D_{роб}$	72,0
Перейшли в пенсійний вік, на інвалідність, померло працездатного віку, $D_{пен}$	4,3
Приїхали в регіон, $M_{приб}$	15,3
- з них в працездатному віці, $M_{приб}^{прац}$	14,2
Пенсійного віку перестали працювати, $П$	17,0
Пенсійного віку почали працювати, $П^+$	18,0
Вибули з регіону, $M_{виб}$	4,2
- з них в працездатному віці $M_{виб}^{прац}$	4,0
Учні працездатного віку, які навчаються з відривом від виробництва, $У$	400,0
Чисельність зареєстрованих безробітних, $БР^{зар}$	10,0
Чисельність працездатних незайнятих трудовою діяльністю, незареєстрованих у службі зайнятості, $БР^{незар}$	6,0

Визначити на кінець року:

1. Коефіцієнт народжуваності
2. Коефіцієнт природного приросту
3. Сальдо міграції населення
4. Темп росту населення
5. Чисельність трудових ресурсів
6. Чисельність працюючих у працездатному віці
7. Абсолютний приріст труд. ресурсів
8. Темп приросту чисельності трудових ресурсів
9. Економічно активне населення
10. Рівень офіційно зареєстрованого безробіття

Розв'язання:

Для полегшення подальших розрахунків, у першу чергу визначимо сальдо міграції. Сальдо будь-якого показника (трудових ресурсів, працездатного населення тощо) різниця між значенням показника у кінці досліджуваного періоду і його значенням на початку періоду. За своїм значенням сальдо може бути як від'ємним так і додатним.

Сальдо міграції – різниця між кількістю прибулих і вибулих на досліджуваній території за певний період:

$$C_{мігр} = M_{приб} - M_{виб}.$$

Визначимо кількість населення в кінці року:

$$H_{кін} = H_{поч} + K_{нар} - K_{пом} + C_{мігр}.$$

Користуючись визначенням коефіцієнта загальної народжуваності (... *на середню кількість населення!!!*) визначаємо середню кількість населення за досліджуваний період:

$$H_{сеп} = \frac{H_{поч} + H_{кін}}{2}.$$

Визначаємо коефіцієнт народжуваності і коефіцієнт природного приросту:

$$K_{нар}^{коэф} = \frac{K_{нар}}{H_{сеп}} \cdot 1000, \quad K_{прир} = \frac{K_{нар} - K_{пом}}{H_{сеп}} \cdot 1000.$$

Темп росту населення розраховуємо за формулою:

$$T_p^{нас} = \frac{H_{кін}}{H_{поч}} \cdot 100.$$

Чисельність трудових ресурсів в кінці року ($TP_{кін}$) і чисельність працюючих у працездатному віці ($PP_{кін}$) визначимо згадавши структуру трудових ресурсів і, проаналізувавши таблицю статистичних даних (рис. 7).

Абсолютний приріст трудових ресурсів:

$$TP_{прир}^{абс} = TP_{кін} - TP_{поч}.$$

Темп приросту трудових ресурсів:

$$T_{прир}^{тр} = \frac{TP_{кін} - TP_{поч}}{TP_{поч}} \cdot 100.$$

Економічно активне населення обчислюємо, використовуючи визначення. За умовою нашої задачі:

$$E_{акт}^{нас} = TR_{кин} + BR^{зар} + BR^{незар}$$

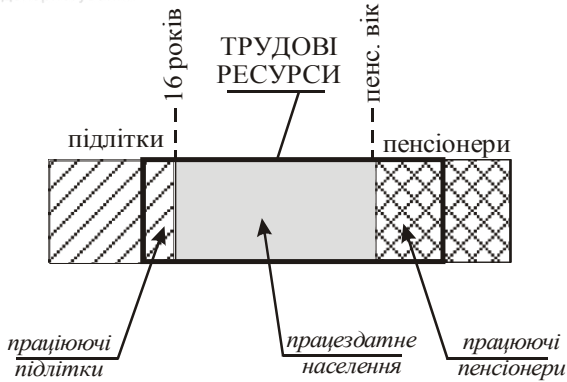

Рисунок 6 – Структура трудових ресурсів

Рівень офіційно зареєстрованого безробіття розраховуємо за формулою:

$$BR_{рів} = \frac{BR^{зар} + BR^{незар}}{E_{акт}^{нас}} \cdot 100$$

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5

Регіональне розміщення центрів промисловості

Мета: вивчення розміщення центрів промисловості в Україні

Завдання: закріплення знань по розробці картосхем. Побудова кругових діаграм

Навчальні завдання

1. Структура обсягів промислової продукції за основними галузями (Україна в цілому).
 2. Центри нафтопереробки.
 3. Атомні і гідроелектростанції України.
 4. Розміщення центрів промисловості за регіонами України.
- Література: [3, 5, 6, 8, 14, 18, 19, 24, 25, 26, 29, 32]

1. Структура обсягів промислової продукції за основними галузями України, в цілому, виконується на окремому листі у вигляді кругової діаграми використовуючи данні Статистичного щорічника.

2. У практичних роботах на контурній карті "Електроенергетика. Центри нафтопереробки" необхідно нанести і підписати центри виробництва електроенергії. Для кращого вивчення центрів промисловості студенту дозволяється нанести центри промисловості інших галузей промисловості рис. 7.

3. На вищевказаній контурній карті нанести центри нафтопереробки рис. 9.

4. Заповнити таблицю "Центри промисловості України за регіонами". Бланк та фрагмент прикладу

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 6

Промислове виробництво

Мета: закріплення знань із розміщення центрів промисловості за регіонами України

Завдання: з'ясувати перші регіони по виробництву продукції різних галузей промисловості

Навчальні завдання

Скласти перелік регіонів першої "п'ятірки":

1. Легка промисловість: виробництво тканин, трикотажних виробів, панчішно-шкарпеткових, взуття.

2. Харчова промисловість: виробництво борошна, хліба і хлібобулочних виробів, цукру піску, м'яса, продукції з незбираного молока, тваринного масла, олії, сирів жирних, консервів.

Література: [3, 5, 6, 8, 14, 18, 19, 24, 25, 26, 29, 32]

Завдання виконується за допомогою Статистичного збірника України. Регіони розмістити у таблиці від більшого до меншого обсягу виробництва.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

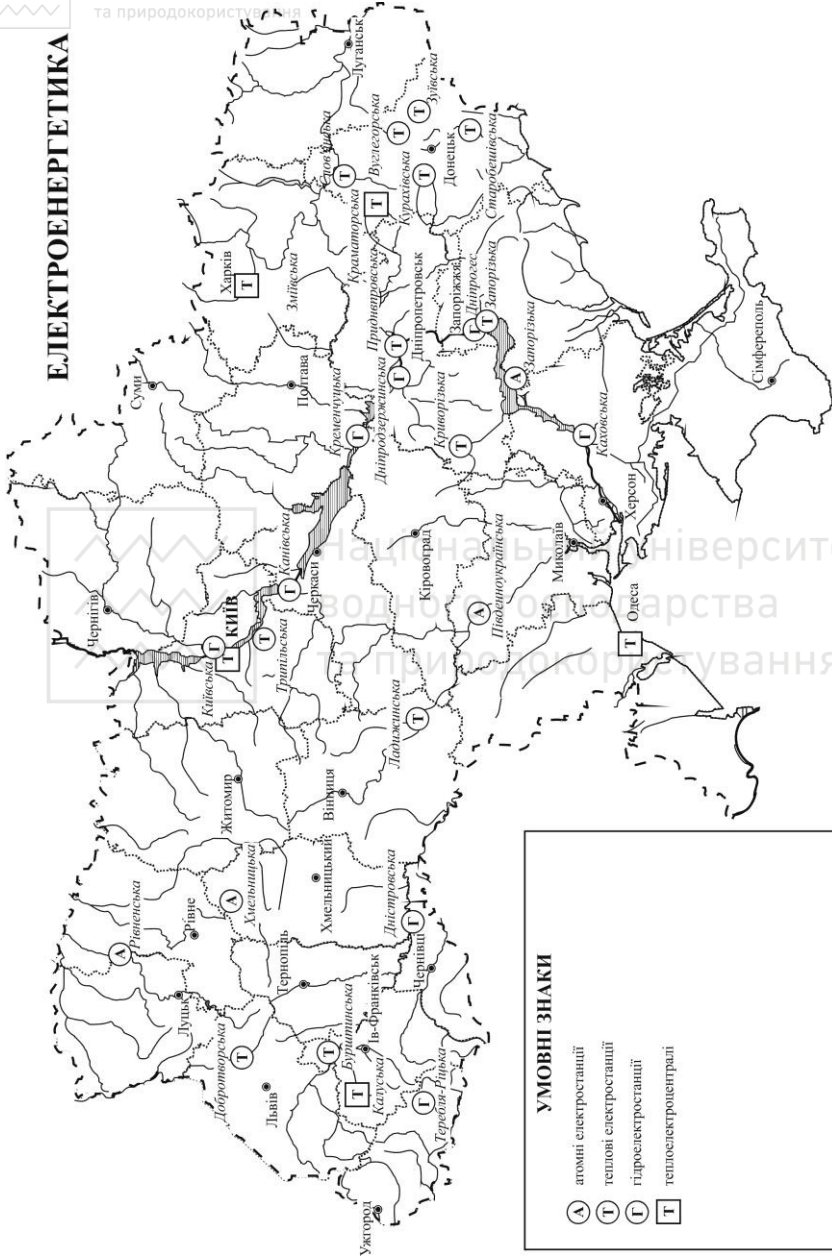

Рисунок 7 –. Електроенергетика України

ВИРОБНИЦТВО МІНЕРАЛЬНИХ

ДОБРИВ.

ЦЕНТРИ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Національний університет
водних ресурсів та
природокористування

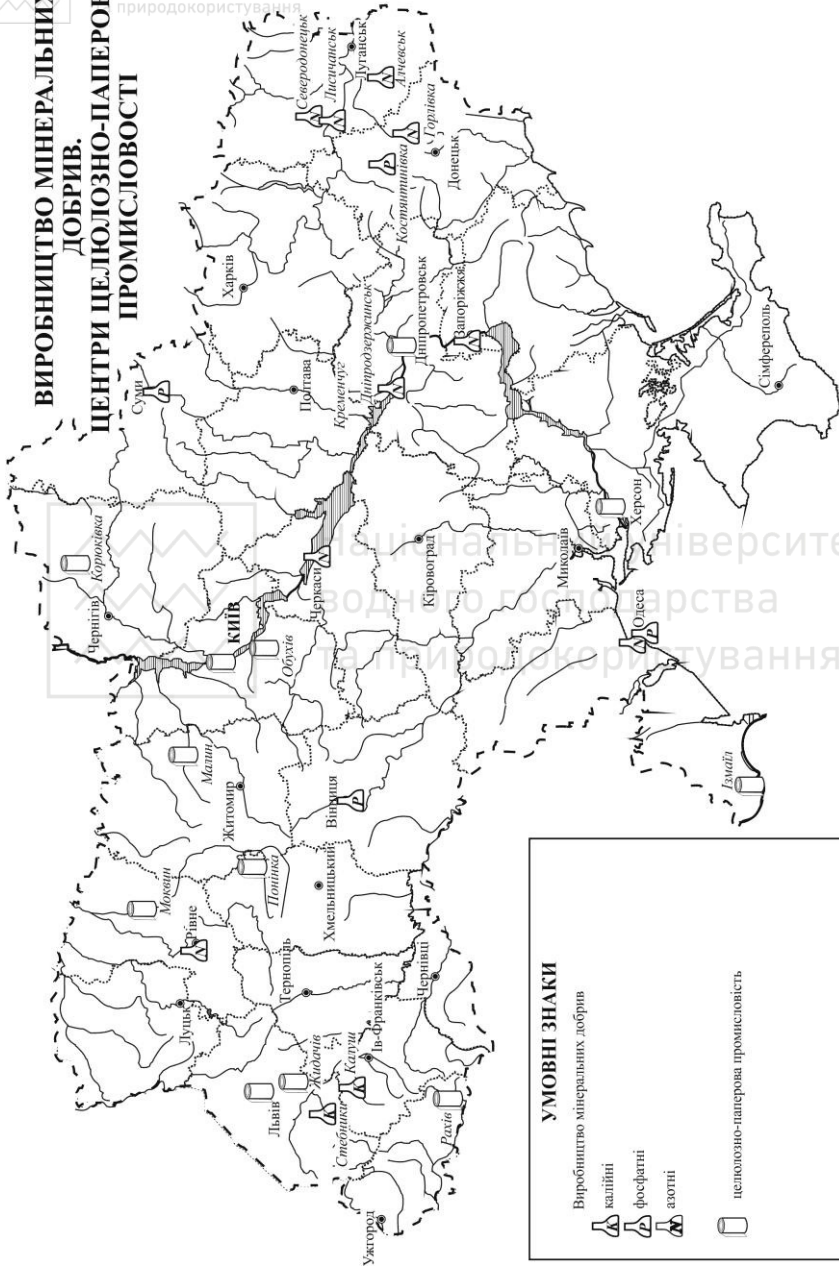
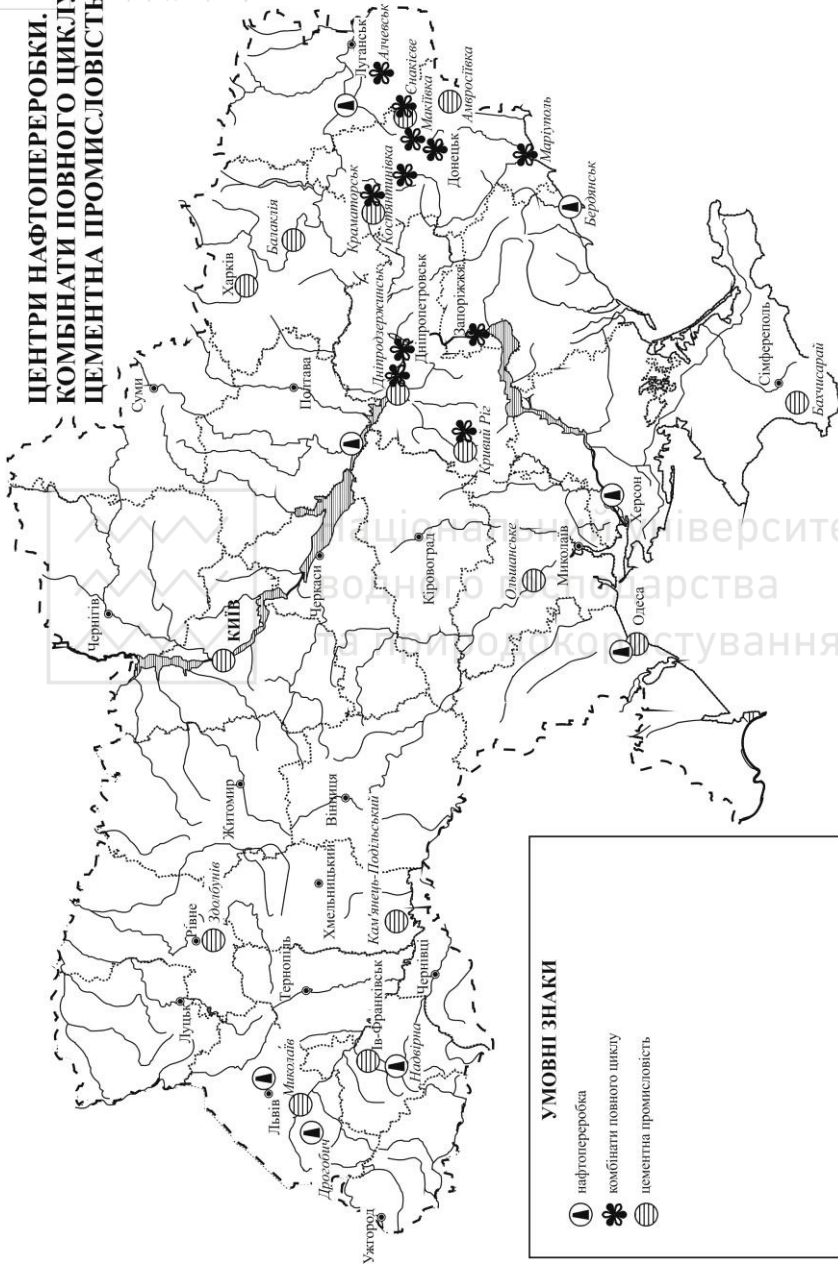

Рисунок 8 –. Виробництво мінеральних добрив. Целюлозно-паперова промисловість

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ЦЕНТРИ НАФТОПЕРЕРОБКИ. КОМБІНАТИ ПОВНОГО ЦИКЛУ, ЦЕМЕНТНА ПРОМИСЛОВІСТЬ

УМОВНІ ЗНАКИ

- ▲ нафтопереробка
- ✿ комбінати повного циклу
- ⊖ цементна промисловість

Рисунок 9 – Центри нафтопереробки. Комбінати повного циклу. Цементна промисловість

Сільське господарство України

Мета: ознайомитися із сільськогосподарською спеціалізацією регіонів України.

Завдання: проаналізувати розподіл посівних площ за регіонами України та визначити регіони, що є лідерами за виробництвом основних видів рослинництва і тваринництва.

Навчальні завдання

1. Валовий збір сільськогосподарських культур в Україні.
2. Посівні площі сільськогосподарських культур за регіонами.
3. Скласти перелік регіонів першої "п'ятірки" з виробництва: зернових і зернобобових культур, цукрових буряків, соняшнику, картоплі та овочів.
4. Скласти перелік регіонів першої "п'ятірки": за наявністю поголів'я худоби (велика рогата худоба, свині, вівці та кози), виробництва м'яса всіх видів, молока, яєць, вовни.

Література: [1, 2, 3, 18, 19, 24, 25, 28, 29, 32]

1. Структура валового збору сільськогосподарських культур в Україні виконується на окремих листах у вигляді стовпчастих діаграм. Діаграми будуються за даними 1990, 2000, 2010, 2015, 2018 років, табл. 3. (рис. 10).

2. На контурній карті позначити посівні площі сільськогосподарських культур за регіонами України (рис. 11, Додаток Д).

3,4. На окремому листі, використовуючи статистичний щорічник, складається перелік регіонів, які займають перші п'ять місць по вказаних галузях сільського господарства.

№ з/п	Зернові і зернобобові	Цукровий буряк	Соняшник	Картопля та овочі
1				
2				
3				
4				
5				

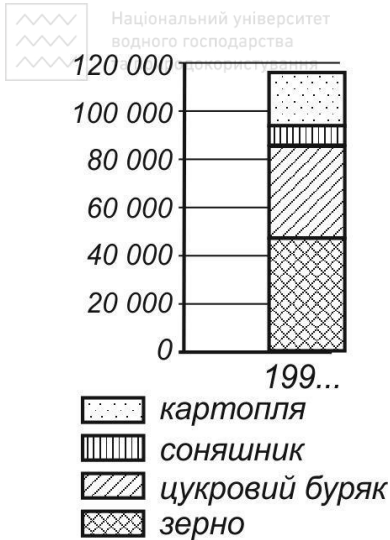

Рисунок 10 – Структура валового збору сільськогосподарських культур

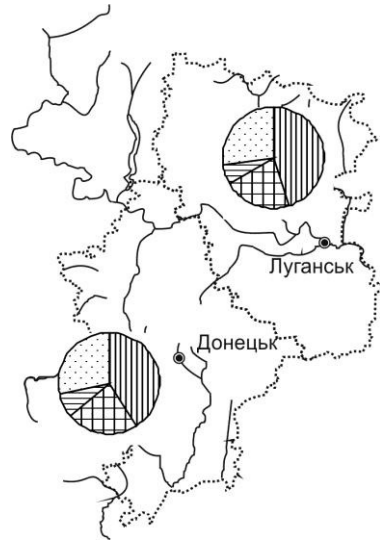

Рисунок 11 – Посівні площі сільськогосподарських культур (фрагмент карти)

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 8

Транспорт України

Мета: ознайомитися з видами транспорту та транспортним навантаженням по регіонах України.

Завдання: провести аналіз щільності та вантажоперевезень за регіонами України.

Навчальні завдання

1. Аналіз основних показників роботи підгалузей: залізничний транспорт, автомобільний транспорт, морський і річковий транспорт, авіаційний транспорт, зв'язок та сфера інформатизації, дорожнє господарство, метрополітени (за вибором викладача).

2. Показати щільність автомобільних доріг та динаміку перевезення вантажів автомобільним транспортом по регіонах (за 5 років) за даними Додатку Е (рис.12).

Література: [2, 3, 7, 9, 11, 14, 18, 19, 25, 29, 32]

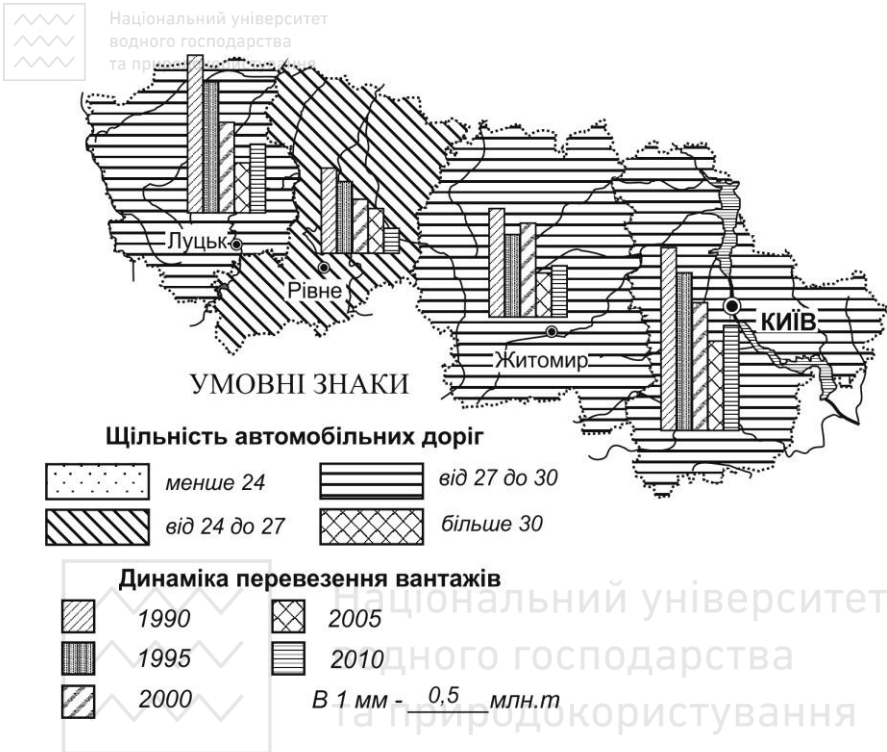

Рисунок 12 – Транспорт України

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 9

Екологічна ситуація регіонів України

Мета: ознайомитися з екологічною ситуацією в Україні

Завдання: провести аналіз екологічної ситуації по регіонах України

Навчальні завдання

1. Розкрити зміст понять: екологічна ситуація, екологічний конфлікт, екологічна криза, екологічні конфліктні зони.
2. На контурній карті України динаміку викидів шкідливих речовин в атмосферу за регіонами України за 5 років, стовпчаста діаграма (Додаток Ж).

3. На контурній карті України зобразити забруднення атмосферного повітря за регіонами України за останній рік дослідження, т/км².

4. Дати коротку характеристику екологічній ситуації України.

5. Навести факти забруднення навколишнього середовища (за матеріалами офіційних видань і за власними спостереженнями).

Література: [3, 5, 9, 11, 18, **Ошибка! Источник ссылки не найден.** 19, 24, 25, 29, 32]

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 10

Міжнародні економічні зв'язки України

Мета: ознайомитися з сутністю та формуванням міжнародних економічних зв'язків

Завдання: проаналізувати експорт-імпорт товарів в Україні

Навчальні завдання

1. Характеристика форм зовнішньоекономічної діяльності.
2. Експорт-імпорт товарів за основними видами транспортних засобів.

3. Географічна структура експорту-імпорту товарів в 2012 році.

4. Обсяги експорту-імпорту товарів за регіонами України.

Література: [1, 3, 8, 17, 24, 25, 26, 29, 30, 31, 32]

2. Побудувати структурні стовпчасті діаграми експорту та імпорту товарів за основними видами транспортних засобів у 2015 році, Додаток И (морське судно, залізничний транспорт, вантажний автомобіль, повітряне судно, інші).

3. Побудувати кругові діаграми географії експорту та імпорту товарів за останній рік дослідження за даними Додатку К.

4. Зобразити обсяги експорту-імпорту товарів за регіонами України (2012 р.) у вигляді стовбчатих діаграм, Додаток Л.

ПРАКТИЧНА РОБОТА № 11

Регіональна економічна політика в Україні

Мета: особливості регіональної політики в Україні

Завдання: визначити актуальні проблеми регіональної політики та концепції регіональної економічної політики в Україні.

Навчальні завдання

1. Актуальні проблеми регіональної політики України та їх розв'язання.
2. Концепція державної регіональної економічної політики в Україні та її реалізація.
3. Капітальні інвестиції за регіонами
Література: [3, 11, 12, 17, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32]

3. Побудувати стовпчасту діаграму капітальних інвестицій за регіонами (Додаток М) у порядку зменшення (збільшення), включаючи м. Київ та м. Севастополь.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова література

1. Іщук С. І. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : навч. посіб. Київ : Вид. Паливода А.В., 2006. 284с.
2. Жук М. В., Круль В. П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України : підр. Київ : Кондор, 2006. 296с.
3. Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І. Розміщення продуктивних сил України : навч. посіб. Рівне : Вид-во ДІВА, 1998. 410 с.
4. Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І. Природні ресурси України : навч. посіб. Рівне : ПП Рожков, 2004. 180 с.
5. Розміщення продуктивних сил: підр. / За ред. В. В. Ковалевського, О. Л. Михайлюк, В. Ф. Семенова. 5-те вид., стер. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2003. 351 с.
6. Розміщення продуктивних сил України : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / С. І. Дорогунцов, Ю. І. Пітюренко, Я. Б. Олійник та ін. Київ : КНЕУ, 2000. 364 с.
7. Розміщення продуктивних сил України: підр. / Качан Є. П., Ковтонюк М. О., Петрига М. О. та ін.; За ред. Є. П. Качана. Київ : Вища школа, 1997. 375 с.
8. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вікар, 2002. 374 с.

9. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география: понят.-термин. словарь. Москва, 1983.
10. Атлас природных условий и естественных ресурсов Украинской ССР. Москва, 1978. 278 с.
11. Географічна енциклопедія України: В 3-х т. / Редкол. О. М. Маринич (відповід ред.) та ін. Київ : УРЕ ім. М. П. Бажана, 1989-1990. Т.1-3.
12. Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до економічної і соціальної географії : навч. посіб. Київ : Либідь, 1996. 320 с.
13. Долішній М. І., Паламарчук М. М., Паламарчук О. М., Шевчук Л. Т. Соціально-економічне районування України: препр НАН України, Ін-т регіон. дослід. Львів, 1997. 50 с.
14. Долішній М. І., Стадницький Ю. І., Загородній А. Г., Товкан О. Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : навч. посіб. Львів : НУ "Львівська політехніка", 2003. 256 с.
15. Заставний Ф. Д. Географія України. Львів : Світ, 1994. 472 с.
16. Заставний Ф. Д. Фізична географія України. Львів, 1996. 231 с.
17. Мельник С. А. Управління регіональною економікою : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2000. 124 с.
18. Навчальний атлас України. Київ : НВП "Картографія", 2007. 40 с.
19. Національний атлас України. Київ : ДНВП "Картографія", 2007. 440 с.
20. Природа [Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Ровенської Тернопільської, Чернівецької] областей / Під ред. К. І. Геренчука. Львів: Вища школа, 1972.
21. Природа Українських Карпат / Під ред. К. І. Геренчука. Львів : Видавництво Львівського університету, 1963. 265 с.
22. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / Під ред. Б. М. Данилишина. Київ: Вид-во РВПС НАНУ, 1999. 716 с.
23. Сосько С. П., Кулішов В. В., Мустафін В. І. Ринок і регіоналістика : навч. посіб. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2002. 380 с.
24. Соціально-економічна географія України : навч. посібник / За ред. О. І. Шаблія. Львів: Світ, 2004. 608 с.
25. Статистичні щорічники України
26. Стеценко Т. О. Аналіз регіональної економіки : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2002. 116 с.

27. Стеченко Д. М. Управління регіональним розвитком : навч. посіб. Київ : Вища шк., 2000. 223 с.
28. Шевчук Л. Розміщення продуктивних сил : навч. посіб. Львів, 2001. 150 с.

Інформаційні ресурси

29. Коротун Сергій: web-сайт. URL : <http://www.korotun.com.ua/>
30. Законодавство України. URL : <http://www.rada.kiev.ua/>
31. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>
32. Державний комітет статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
33. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
34. Рівненська державна обласна бібліотека. URL : <http://www.libr.rv.ua/>
35. Наукова бібліотека НУВГП. URL : <http://www.nuwm.rv.ua/naukova-biblioteka/biblioteka>

Площі регіонів України

	Територія, тис.км ²
Україна	603,7
АР Крим	26,1
області	
Вінницька	26,5
Волинська	20,2
Дніпропетровська	31,9
Донецька	26,5
Житомирська	29,9
Закарпатська	12,8
Запорізька	27,2
Ів-Франківська	13,9
Київська	28,1
Кіровоградська	24,6
Луганська	26,7
Львівська	21,8
Миколаївська	24,6
Одеська	33,3
Полтавська	28,8
Рівненська	20,1
Сумська	23,8
Тернопільська	13,8
Харківська	31,4
Херсонська	28,5
Хмельницька	20,6
Черкаська	20,9
Чернівецька	8,1
Чернігівська	31,9
м.Київ*	0,8

Кількість наявного населення з 1913 р. (на початок року)¹, млн. осіб

	Кількість населення			Із загальної кількості населення (пост)	
	всього	у тому числі		чоловіки	жінки
		міське	сільське		
1913	35,2	6,8	28,4		
1939	40,5	13,6	26,9	19,4	21,1
1959	41,9	19,2	22,7	18,6	23,3
1960	42,5	19,9	22,6	18,9	23,6
1965	45,1	22,8	22,3	20,2	24,9
1970	47,1	25,7	21,4	21,3	25,8
1975	48,9	28,6	20,3	22,3	26,6
1979	49,8	30,5	19,3	22,8	27,0
1980	49,9	30,9	19,0	22,8	27,1
1985	50,8	32,9	17,9	23,4	27,4
1989	51,7	34,6	17,1	23,9	27,8
1990	51,8	34,8	17,0	24,0	27,8
1991	51,9	35,1	16,8	24,1	27,8
1992	52,1	35,3	16,8	24,2	27,9
1993	52,2	35,4	16,8	24,2	28,0
1994	52,1	35,4	16,7	24,2	27,9
1995	51,7	35,1	16,6	24,1	27,6
1996	51,3	34,8	16,5	23,9	27,4
1997	50,9	34,5	16,4	23,7	27,2
1998	50,5	34,3	16,2	23,5	27,0
1999	50,1	34,0	16,1	23,3	26,8
2000	49,7	33,8	15,9	23,0	26,5
2001	49,3	33,5	15,8	22,8	26,3
2002 ²	48,5	32,6	15,9	22,5	25,9
2003	48,0	32,3	15,7	22,1	25,7
2004	47,6	32,1	15,5	21,9	25,5
2005	47,3	32,0	15,3	21,8	25,3
2006	46,9	31,9	15,1	21,6	25,2
2007	46,6	31,8	14,9	21,4	25,0
2008	46,4	31,7	14,7	21,3	24,9
2009	46,2	31,6	14,6	21,2	24,8
2010	45,8	31,4	14,3	21,1	24,7
2011	45,7	31,4	14,3	21,0	24,5
2012	45,6	31,4	14,2	20,97	24,5
2013	45,6	31,4	14,2	20,96	24,4

	Кількість населення			Із загальної кількості населення (пост)	
	всього	у тому числі		чоловіки	жінки
		міське	сільське		
2014	45,4	31,3	14,1	20,9	24,3
2015 ³	42,9	29,7	13,2	19,8	23,0
2016 ³	42,8	29,6	13,2	19,7	22,9
2017 ³	42,6	29,5	13,1	19,6	22,8
2018 ³	42,4	29,4	13,0	19,6	22,7
2019 ³	42,2	29,3	12,9	19,5	22,5

¹ Дані про населення наведено за 1913 р. у сучасних межах території України, за 1939 р. за оцінкою по території УРСР без Закарпатської області; за 1959 та 1970 рр. за переписом на 15 січня, за 1979 р. - за переписом на 17 січня, за 1989 р. за переписом на 12 січня.

² Дані наведені за даними Всеукраїнського перепису населення станом на 5 грудня 2001 року.

³ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Чисельність наявного населення, тис. осіб

	На 1 січня 2019 року			Середня чисельність населення за 2019 рік		
	все на-селення	міське	сільське	все на-селення	міське	сільське
Україна	42153201	29256696	12896505	42269802	29313845	12955957
АР Крим						
Вінницька	1560394	801696	758698	1568101	804013	764088
Волинська	1035330	540679	494651	1036893	541679	495214
Дніпропетровська	3206477	2690517	515960	3218808	2698750	520058
Донецька	4165901	3783363	382538	4183181	3798317	384864
Житомирська	1220193	721390	498803	1225716	724036	501680
Закарпатська	1256802	466138	790664	1257478	465818	791660
Запорізька	1705836	1319192	386644	1714503	1325341	389162
Івано-Франківська	1373252	606950	766302	1375374	606553	768821
Київська	1767940	1097273	670667	1761112	1093253	667859
Кіровоградська	945549	597950	347599	950899	600499	350400
Луганська	2151833	1872013	279820	2159818	1878368	281450
Львівська	2522021	1537677	984344	2525815	1539898	985917
Миколаївська	1131096	774119	356977	1136210	776912	359298
Одеська	2380308	1595493	784815	2381691	1595199	786492
Полтавська	1400439	873181	527258	1407134	876060	531074
Рівненська	1157301	549618	607683	1158974	550272	608702
Сумська	1081418	747851	333567	1087851	751019	336832
Тернопільська	1045879	473694	572185	1049096	473208	575888
Харківська	2675598	2168353	507245	2684803	2173926	510877
Херсонська	1037640	636406	401234	1042310	638904	403406
Хмельницька	1264705	721997	542708	1269557	722514	547043
Черкаська	1206351	684002	522349	1213357	687037	526320
Чернівецька	904374	390719	513655	905538	390581	514957
Чернігівська	1005745	655606	350139	1012912	659017	353895
м. Київ	2950819	2950819	x	2942671	2942671	x
Севастополь (міськрада)						

Посівна площа з якої зібрано урожай 2018 року (усі категорії господарств)¹, тис. га

	Зернові і зернобобові культури	Технічні культури	Коренеплоди та бульбоплоди, культури овочевих та баштанних продовольчих	Кормові
Україна	14847,7	9203,0	1819,5	1767,5
Вінницька	858,5	510,5	132,8	121,9
Волинська	291,7	110,9	89,3	79,6
Дніпропетровська	1121,9	677,8	93,9	51,3
Донецька	577,5	342,1	51,6	34,4
Житомирська	448,1	318,7	105,2	171,4
Закарпатська	87,4	11,4	46,0	42,7
Запорізька	958,1	614,9	38,6	48,5
Івано-Франківська	160,5	78,2	69,1	72,3
Київська	599,7	392,7	123,8	71,9
Кіровоградська	832,2	758,0	65,4	45,0
Луганська	408,4	371,3	18,1	23,5
Львівська	295,2	169,1	120,3	89,8
Миколаївська	870,4	600,2	39,7	52,6
Одеська	1199,2	569,8	52,6	42,7
Полтавська	972,5	555,6	83,9	108,5
Рівненська	264,1	140,0	83,3	89,5
Сумська	641,6	372,8	71,3	74,0
Тернопільська	458,8	253,0	66,8	49,9
Харківська	1016,8	583,2	96,6	81,5
Херсонська	711,9	526,7	86,6	66,9
Хмельницька	573,5	426,1	80,0	103,8
Черкаська	665,9	369,5	70,1	89,7
Чернівецька	121,2	89,9	48,6	48,5
Чернігівська	712,6	360,6	85,9	107,6

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя

Перевезення вантажів автомобільним транспортом, млн.т

	1990	1995	2000	2005	2010	2015*	щільність автомобільних доріг км на 1000 км ²
Україна	4896,5	1816,4	938,9	1120,8	1168,2	1020,6	275
АР Крим	208,7	46,0	17,0	20,1	22,4	...	245
області							
Вінницька	177,0	63,9	28,3	26,9	30,1	30,0	338
Волинська	66,2	17,0	7,6,0	10,3	10,1	10,6	285
Дніпропетровська	836,2	308,9	234,9	303,7	359,2	300,4	288
Донецька	574,9	211,8	125,3	170,5	149,8	77,0	302
Житомирська	154,5	55,1	29,3	35,0	40,1	52,1	278
Закарпатська	78,3	16,0	10,8	13,7	11,9	9,1	261
Запорізька	191,8	57,2	40,0	46,3	64,9	28,5	250
Ів.-Франківська	86,5	32,1	13,1	10,0	9,1	14,3	300
Київська	171,7	114,9	36,3	33,5	41	40,6	295
Кіровоградська	167,5	41,9	16,3	25,1	28,1	43,8	250
Луганська	240,8	65,3	26,1	31,8	24,3	27,3	217
Львівська	229,9	62,7	29,6	20,3	19,5	20,6	376
Миколаївська	140,2	32,4	13,6	30,8	21,9	19,5	194
Одеська	145	37,0	24,9	23,0	26,3	22,2	243
Полтавська	236,7	200,1	95,3	108,9	142,1	161,4	308
Рівненська	112,2	34,3	15,5	18,4	13,7	12,5	251
Сумська	99,9	35,8	19,4	13,4	10,8	11,6	281
Тернопільська	105,7	35,0	13,0	9,5	9,6	13,8	361
Харківська	199,4	61,0	27,8	36,5	28,8	28,3	298
Херсонська	108,7	43,0	13,2	11,4	13,6	10,9	175
Хмельницька	158,3	82,4	25,3	24,6	21,4	27,6	346
Черкаська	154,1	57,6	33,9	46,7	24,1	25,0	285
Чернівецька	58,6	15,8	5,7	8,3	7,2	4,7	354
Чернігівська	91,2	52,9	13,2	15,0	12,4	10,3	226
міста							
Київ	102,5	25,0	16,4	17,8	19,0	18,5	
Севастополь	...	11,3	7,1	9,3	6,8		

* Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

**Викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря за регіонами
(стаціонарними джерелами), тис.т**

	1990	1995	2000	2005	2012	2015
Україна	9439	5687	3953	4464	4335,3	2857,4
АР Крим	315,9	83,7	33,4	35,1	32,7	
Вінницька	180,2	127	80,1	107,4	101,3	134,7
Волинська	33,9	15,3	10,3	10,1	7,3	4,7
Дніпропетровська	2170,1	1031	783,3	993,7	962	723,9
Донецька	2539,2	2137	1589,9	1638,1	1514,8	917,6
Житомирська	84,8	30,6	12,2	13,4	18,5	9,0
Закарпатська	38,2	13,2	8,4	26,6	8,1	4,4
Запорізька	587,5	268,8	231,2	262	207,6	193,7
Івано-Франківська	403,3	271,7	140,9	204,2	196,7	223,9
Київська	219,9	122,6	80,7	73	129,4	78,1
Кіровоградська	171,7	84,3	44,3	33	16,8	14,2
Луганська	862,3	578,1	428,9	474,7	447,6	115,2
Львівська	271,9	124,6	108,7	95,8	130,7	102,4
Миколаївська	98,6	34,6	11,4	24,3	25,1	15,8
Одеська	129	42,9	19,1	40,5	28,2	26,1
Полтавська	220,7	126,2	60,4	68,4	67,9	55,6
Рівненська	63,5	25,3	14,2	17,3	14,9	10,2
Сумська	117,8	42,5	26,1	26,1	30,2	17,5
Тернопільська	71,6	21,9	8,7	14,8	20,9	8,5
Харківська	355,9	241,2	142,9	158,7	197,6	53,4
Херсонська	74,7	37,5	11,5	11	6,4	8,9
Хмельницька	125,2	54,4	18,4	16	16,4	18,3
Черкаська	129,7	63,6	28,7	39,4	69,4	57,5
Чернівецька	25,9	10,3	4,1	5,2	2,9	3,2
Чернігівська	81,6	38,8	20,4	37,5	45,8	33,9
м. Київ	54,7	53,3	32,6	33,6	32,9	26,7
м Севастополь	11,3	6,9	2,6	4,2	3,2	

Додаток И

Розподіл експорту-імпорту товарів за основними видами транспортування у 2017-2018 роках

	Експорт/Exports				Імпорт/Imports			
	2017, млн.дол. США	2018			2017, млн.дол. США	2018		
		млн.дол. США	у % до 2017	у % до загального обсягу/%		млн.дол. США	у % до 2017	у % до загально- го обсягу
Усього	43264,7	47335,0	109,4	100,0	49607,2	57187,6	115,3	100,0
у тому числі								
морське судно	21438,5	23159,7	108,0	48,9	3043,6	3243,1	106,6	5,7
контейнер на морському судні	2786,1	3202,7	115,0	6,8	5617,6	7279,1	129,6	12,7
залізничний вагон на морському судні	269,7	258,3	95,8	0,5	10,0	23,7	237,0	0,0
вантажний автомобіль на морському судні	575,6	607,5	105,5	1,3	357,0	430,4	120,6	0,8
залізничний вагон	5469,0	5932,8	108,5	12,5	8202,5	9067,6	110,5	15,9
контейнер на залізнич. вагоні	259,2	253,3	97,7	0,5	142,7	241,6	169,3	0,4
вантажний автомобіль	10712,9	12062,7	112,6	25,5	22066,1	24586,4	111,4	43,0
контейнер на вантажному автомобілі	183,5	197,0	107,4	0,4	214,0	265,5	124,1	0,5
повітряне судно	801,3	838,8	104,7	1,8	1308,2	1880,1	143,7	3,3
поштове відправлення	9,8	5,7	58,2	0,0	3,7	2,0	54,1	0,0
експрес-відправлення	83,8	48,3	57,6	0,1	573,2	349,9	61,0	0,6
трубопровідний транспорт	-	-	-	-	4067,8	4441,8	109,2	7,8
лінії електропередачі	235,6	331,9	140,9	0,7	2,1	1,4	66,7	0,0
транспортний засіб, що переміщується своїм ходом (товар)	217,3	99,8	45,9	0,2	653,9	700,1	107,1	1,2

Додаток К

Динаміка географічної структури зовнішньої торгівлі товарами, млн. дол. США

	Усього ¹	Країни СНД	Інші країни світу	Європа	Країни ЄС (28)	Азія	Африка	Америка	Австралія і Океанія
Експорт									
1996	14400,8	7222	7178,8	3456,9	3321,2	2894,2	209,3	598,3	20,1
2000	14572,5	4459,7	10112,8	4680,2	4576,3	3475,7	731,5	1217,5	7
2005	34228,4	10531,1	23697,3	10881,4	10293,3	8576,9	2393,9	1831,2	13,7
2010	51405,2	18740,6	32664,6	13829,6	13085,3	13715,4	3018,7	2000	28,4
2013	63320,7	22077,3	41243,4	17064,2	16758,6	16813	5094,7	2163,6	40,1
2015²	38127,1	7806,1	30321	13248,3	13015,2	12378,9	3803,3	785,6	13,6
2018²	47335	7025,2	40309,8	20606	20157	13754,1	4127	1620	48,6
Імпорт									
1996	17603,4	11172,1	6431,3	4655,6	4500,9	672,6	141,5	931	24,3
2000	13956	8029,6	5926,4	4311,5	4047,7	842,3	136,4	581,4	54,7
2005	36136,3	16988,3	19148	12666,4	12211,3	4685,5	426,2	1265,5	103,9
2010	60742,2	26697,4	34044,8	20004,5	19151,4	10023,3	874,4	2879,4	261,4
2013	76986,8	27941,6	49045,2	28566,2	27046,5	15237,3	749,8	4339,9	93,7
2015²	37516,4	10485,5	27030,9	16665,3	15330,2	7235,8	601,7	2336,6	169,6
2018²	57188	13209,1	43978,5	25370,8	23216,5	13617,3	757,9	4110,6	69,3

¹ З урахуванням не розподілених обсягів товарів.

² Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

**Обсяги експорту-імпорту товарів за регіонами України
у 2018 році, млн. дол. США**

	Експорт	Імпорт	Сальдо
	млн.дол. США	млн.дол. США	
Україна	47334,99	57187,6	-9852,6
у тому числі			
Вінницька	1429,3	563,0	866,3
Волинська	720,0	1368,5	-648,5
Дніпропетровська	7722,6	5264,9	2457,7
Донецька	4845,4	2247,2	2598,2
Житомирська	661,9	532,0	129,9
Закарпатська	1659,0	1515,8	143,2
Запорізька	3377,2	1762,8	1614,4
Івано-Франківська	871,4	833,5	37,8
Київська	1856,3	3642,3	-1786,0
Кіровоградська	521,8	263,1	258,7
Луганська	202,9	285,0	-82,1
Львівська	1895,6	2707,3	-811,7
Миколаївська	2112,6	740,0	1372,5
Одеська	1668,3	1547,0	121,4
Полтавська	1905,9	1359,6	546,3
Рівненська	410,9	298,8	112,1
Сумська	802,1	723,3	78,8
Тернопільська	452,5	419,0	33,5
Харківська	1279,0	1738,9	-459,9
Херсонська	269,9	327,7	-57,8
Хмельницька	638,2	446,6	191,6
Черкаська	785,6	398,1	387,5
Чернівецька	1429,3	563,0	866,3
Чернігівська	720,0	1368,5	-648,5
м.Київ	7722,6	5264,9	2457,7

¹Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Капітальні інвестиції за регіонами за 2018 рік

	Освоєно (використано) капітальних інвестицій у січні-грудні 2018		
	млн.грн	у % до	
		загального обсягу	січня-грудня 2017
Україна	251154,3	100,0	127,5
Вінницька	16525,4	3,1	149,1
Волинська	7866,4	1,5	120,6
Дніпропетровська	55761,5	10,6	138,5
Донецька ¹	25651,0	4,9	164,0
Житомирська	7485,3	1,4	108,1
Закарпатська	6943,5	1,3	132,1
Запорізька	14361,7	2,7	95,3
Івано-Франківська	8449,4	1,6	94,2
Київська	37476,9	7,1	120,8
Кіровоградська	6420,9	1,2	96,0
Луганська ¹	2872,1	0,5	94,3
Львівська	24647,4	4,7	110,4
Миколаївська	9226,5	1,8	91,0
Одеська	21039,7	4,0	105,1
Полтавська	17471,2	3,3	115,5
Рівненська	6889,1	1,3	120,6
Сумська	6970,4	1,3	112,7
Тернопільська	7350,1	1,4	112,4
Харківська	21559,9	4,1	120,0
Херсонська	6686,1	1,3	97,6
Хмельницька	10435,3	2,0	102,9
Черкаська	10463,4	2,0	140,2
Чернівецька	3437,1	0,7	121,2
Чернігівська	8258,3	1,6	120,9
м.Київ	182093,2	34,6	146,6

Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.